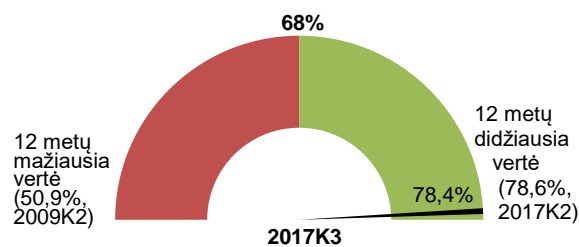

Lietuvos metalo ir metalo gaminių gamybos pramonė

Lyginamasis standartas (ang. benchmark)	Produkcijos vertė, tenkanti vienai veikiančiai įmonei	Produkcijos vertė, tenkanti vienam darbuotojui (2015 m.)	Vidutinis metinis apyvartos augimas 2011-2016 m.	Vidutinis metinis gamybos apimtys augimas 2011-2016 m.	Eksporto intensyvumas	Eksporto dalis į ne ES šalis	Investicijos į materialųjį turimą ir produkcijos vertės santykis
	€ 452 tūkst.	€ 54 382	4,3%	6,9%	64,5%	25%	5,8%

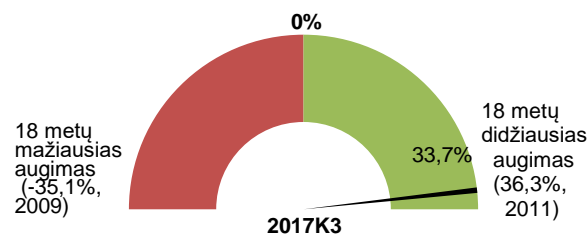
- [Faktai ir skaičiai](#)
- [Raida ir tendencijos](#)
- [2018 m. metalo ir metalo gaminių gamybos pramonė turėtų toliau augti](#)
- [Pastovus eksporto augimas](#)
- [Daugiausia eksportuoja į Skandinaviją ir Vokietiją, diversifikacija ribota](#)
- [Internacionalizacija metalo apdirbimo pramonės ateitis](#)

1 pav. Metalo gaminių gamybos pramonės gamybinių pajėgumų panaudojimo lygis.¹

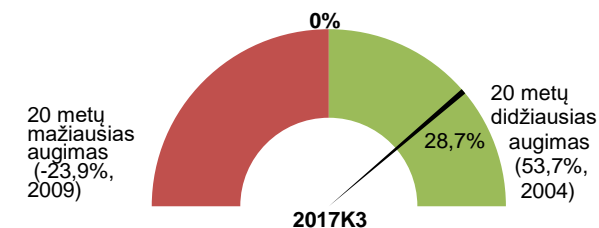
Šaltinis: Europos Komisijos „DG ECFIN“ ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

2 pav. Metalo ir metalo gaminių gamybos pramonės produkcijos apimtys (palyginamosios kainomis) pokytis.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

3 pav. Lietuviškos kilmės metalinių gaminių eksporto vertės augimas.

Šaltinis: LR Ūkio ministerija, Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

¹ Gamybinių pajėgumo panaudojimo lygio duomenys yra tik metalo gaminių gamybos (EVRK 25)

FAKTAI IR SKAIČIAI

Didėja eksporto rinkų svarba

2016 m. metalo ir metalo gaminių gamybos pramonės² įmonės sukūrė apie 1,5% šalies pridėtinės vertės (gamybos kainomis) arba 6,6% apdirbamosios gamybos sektoriaus sukuriamos pridėtinės vertės. Lietuvoje metalo ir metalo gaminių gamybos pramonė užsiima 1817 įmonių, jose įdarbinta 15,3 tūkst. darbuotojų. Metalo ir metalo gaminių gamybos pramonėje vyrauja mažos ir vidutinio dydžio (iki 50 darbuotojų) įmonės (sudaro apie 92,2%), tačiau įmonės turinčios iki 50 darbuotojų sukuria tik 31,9% produkcijos vertės. Tai yra darbu imli pramonės šaka – darbo užmokesčio dalis metalo ir metalo gaminių gamybos pramonės sukuriamoje pridėtinėje vertėje (gamybos kainomis) sudarė 64,6%. Metalo apdirbimo pramonė orientuota į

eksportą – apie 65% sektoriaus pajamų uždirbama eksporto rinkose, o eksporto pajamų dalis pajamų struktūroje yra 19 procentinių punktų didesnė nei prieš 2009 m. krizę. Apie 75% eksporto pajamų gauta ES šalyse.

Produkcijos struktūroje dominuoja konstrukciniai metaliniai gaminiai

Metalo ir metalo gaminių gamybos pramonė gamina ir tarpinio ir galutinio vartojimo prekes, tokias kaip: vielos, lakštai, profiliai, vinys, butelių dangčiai, katilai, metaliniai durys ir langai, ir t.t. Gaminių naudotojai yra įvairūs, tačiau svarbiausi – statyba, baldų pramonė, mašinų ir įrangos gamybos pramonė.

Apie 40% metalo ir metalo gaminių gamybos pramonės įmonės yra spynų ir vyrų gamintojai,

bet jie sukuria tik 1,8% produkcijos vertės. Metalo ir metalo gaminių gamybą matuojant produkcijos verte didžiausią struktūros dalį sudaro konstrukcinių metalo gaminių gamyba (žr. pav. 4), o jų dalis palyginus su 2011 m. labiausiai augo 9,1 procentinio punkto. Apie 12% produkcijos vertės 2016 m. sudarė metalo kalimas, presavimas, šampavimas, profiliavimas ir miltelių metalurgija, tačiau jų dalis palyginti su 2011 m. augo 6,8 procentinio punkto. Metalo apdorojimo ir dengimo bei mechaninio apdirbimo dalis struktūroje sudarė maždaug 9% ir buvo praktiškai tokia pati kaip ir 2011 m. Pagrindinių metalų gamybos dalis produkcijos struktūroje 2011-2016 m. daugiausiai sumažėjo 6,9 procentinio punkto iki maždaug 7 proc. Plieno pirminio apdirbimo gaminių gamybos dalis taip pat sumažėjo 5,8 procentinio punkto.

1 lentelė. Lietuvos metalo ir metalo gaminių gamybos pramonės pagrindiniai rodikliai, 2016 m.

Registruotų įmonių skaičius	1817
Užimtųjų skaičius*	15317
Produkcijos vertė	€ 801 mln.
Pridėtinė vertė	€ 259 mln.
Lietuviškos kilmės prekių eksportas	€ 513 mln.
Investicijos į materialųjį turtą	€ 46,4 mln.

* 2015 m.

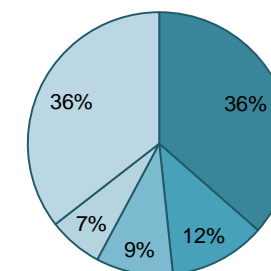
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

2 lentelė. Įmonių ir produkcijos vertės dalis pagal darbuotojų skaičiaus grupes, 2015 m.

	0-9	10-49	>49
Įmonės	61,7%	30,5%	7,8%
Produkcijos vertė	6,1%	25,8%	68,1%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

4 pav. Lietuvos metalo ir metalo gaminių gamybos pramonės produkcijos struktūra 2016 m.

- Konstrukcinių metalo gaminių gamyba
- Metalo kalimas, presavimas, šampavimas, profiliavimas
- Metalų apdorojimas ir dengimas, mechaninis apdirbimas
- Pagrindinių metalų gamyba
- Kitų metalo gaminių gamyba

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

² Metalo ir metalo gaminių gamybos pramonė apima 24 ir 25 EVRK klasifikatoriaus veiklas.

RAIDA IR TENDENCIJOS

Apyvarta augo tris metus iš eilės

Lietuvos metalo ir metalo gaminių gamybos pramonės įmonių apyvarta 2011-2016 m. laikotarpiu augo vidutiniškai po 4,3%. Vidaus rinkoje augo tik 1,0% vidutiniškai per metus, o tuo tarpu užsienio rinkose augo po 9,7%. Apyvarta augo tris metus iš eilės o 2016 m. augo 2,4%. 2016 m. apyvarta užsienio rinkose augo 10,8%, o vidaus rinkoje sumažėjo 5,7% (žr. pav. 5). Šiomet apyvarta augo žymiai sparčiau nei pernai. 2017 m. pirmąjį ketvirtį palyginus su 2016 m. atitinkamu laikotarpiu, metalo ir metalo gaminių gamybos pramonės apyvarta išaugo 40,3%, antrąjį ketvirtį – 41,9%, o trečiąjį ketvirtį – 32,1%. Gamybos

pajėgumų panaudojimo lygis rodo, kad dabartinės rinkos sąlygos yra patenkinamos (žr. pav. 1).

Produkcija toliau augo

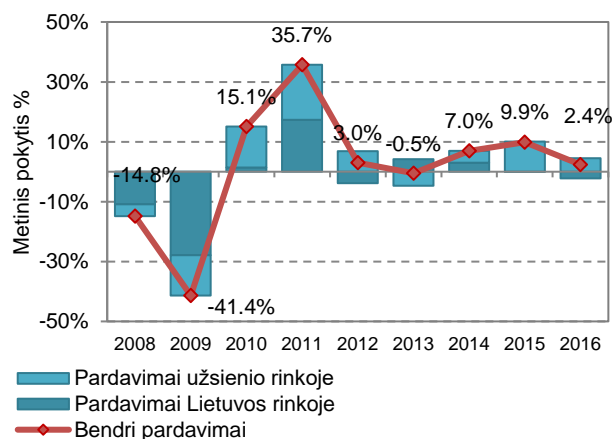
2011-2015 m. metalo ir metalo gaminių gamybos pramonės produkcijos apimtis vidutiniškai augo 4,7% per metus, bet 2016 m. produkcijos apimtis augimas paspartėjo (žr. pav. 6) ir 2016 m. išaugo 16%. 2017 m. sausio-rugpjūčio mėn. palyginus su 2016 m. atitinkamu laikotarpiu pramonės produkcijos apimtis augo net 43,9%. Spartesnį augimą labiausiai lemia greitesnis eksporto augimas.

Investicijos į gamybos plėtrą 2016 m. toliau augo

Metalo ir metalo gaminių gamybos pramonės

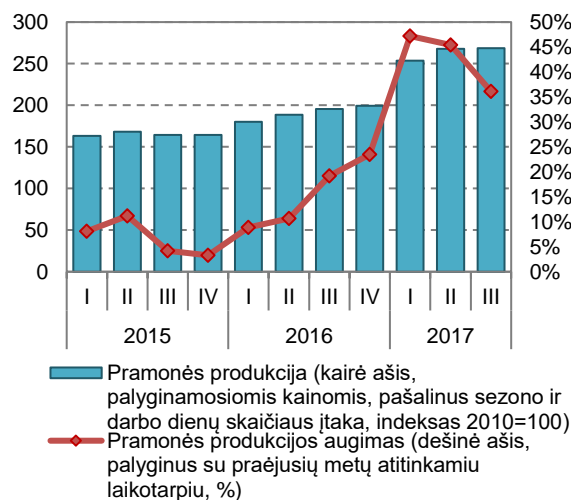
investicijos į materialųjį turtą augo antras metus iš eilės ir 2016 m. sudarė 46,4 mln. eurų arba 6,7% visų apdirbamosios gamybos materialinių investicijų. Didesnės investicijos buvo tik 2007 m., jos sudarė apie 70 mln. eurų. Materialinių investicijų dalis metalo ir metalo gaminių gamybos pramonės produkcijos vertėje sudarė 5,8%, tai buvo daugiau už apdirbamosios gamybos vidurkį – 4,3%. 2015 m. per metus daugiausiai išaugo materialinės investicijos į mašinas, įrenginius ir transporto priemones – 28,5% iki 32,4 mln. eurų. Investicijos į naują statybą mažėjo – 31,3% iki 4,7 mln. euro.

5 pav. Metalo ir metalo gaminių gamybos pramonės apyvartos pokytis ir rinkos augimo dalis

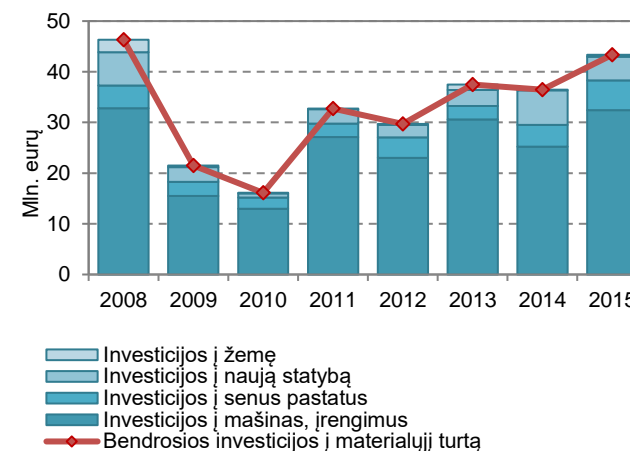
Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

6 pav. Metalo ir metalo gaminių gamybos pramonės produkcija ir apyvarta.

Šaltinis: Eurostat.

7 pav. Metalo ir metalo gaminių gamybos pramonės investicijos į materialųjį turtą.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

2018 M. METALO IR METALO GAMINIŲ GAMYBOS PRAMONĖ TURĖTŲ TOLIAU AUGTI

Augimo variklis: eksportas

Eksportas yra metalo ir metalo gaminių gamybos pramonės augimo variklis. Nuo 2011 m. iki 2016 m. lietuviškos kilmės metalo ir metalo gaminių eksportas vidutiniškai augo 9,1% per metus. 2016 m. lietuviškos kilmės metalo ir metalo gaminių eksportas išaugo 11,3%, o per pirmus tris 2017 m. ketvirčius lietuviškos kilmės metalo ir metalo gaminių eksporto augimas paspartėjo ir padidėjo 23,1% palyginus su tuo pačiu laikotarpiu 2016 m.

Pardavimo kainos greičiausiai augs ir vidaus rinkoje ir užsienio rinkose

Pastaraisiais metais pasaulinė metalo kaina stipriai sumažėjo (žr. pav. 8). Analitikai mano, kad

smukimą sąlygojo didžiausios pasaulyje geležies perdirbėjos Kinijos perprodukcija. Šiomet. Kinijai žymiai sumažinus apsakas, pasaulinės metalo kainos vėl pradėjo augt. Tai atsispindi ir Lietuvos metalo pramonės pardavimo, vidaus ir užsienio rinkose, kainose (žr. pav. 9). TVF ir Pasaulio bankas prognozuoja, kad kainų augimas sulėtės ir ateinantiems metams prognozuoja tik nežymų kainų augimą.

Darbo užmokestis augo lėčiau nei produkcija

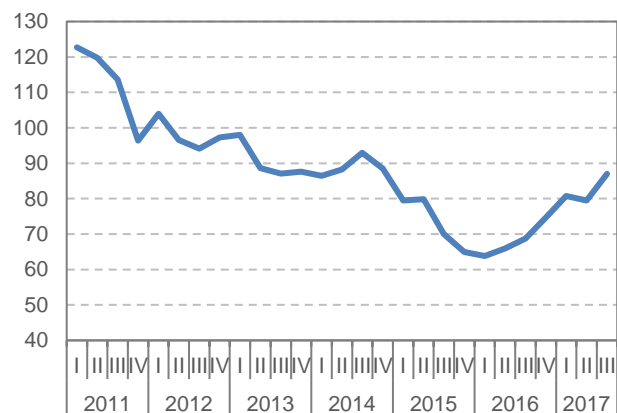
Nuo 2016 m. II ketvirčio metalo ir metalo gaminių gamybos pramonės darbo sąnaudos metinis augimas yra neigiamas. Tai reiškia, kad darbo našumas augo. Darbo užmokesčio sumažėjimas

gali pagerinti konkurencingumą eksporto rinkose; tai ypač aktualu mažoms ir vidutinio dydžio įmonėms (žr. pav. 10).

Ateities perspektyvos

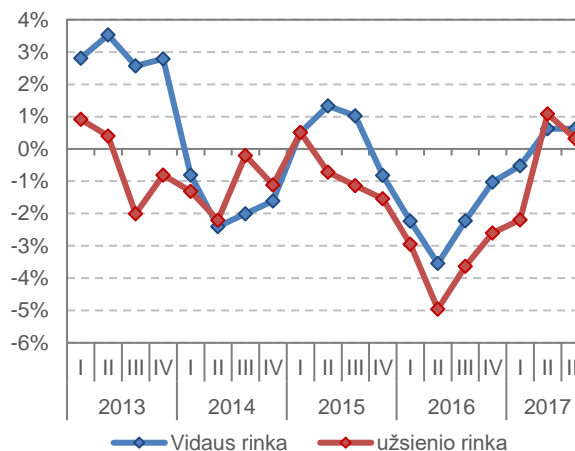
Tikimės, kad metalo ir metalo gaminių gamybos pramonė 2018 m. toliau augs, nes bendrovės noriai investuos, taip pat plėsis užsienio prekybos rinkos, ir toliau augs statybų sektorius.

8 pav. Pasaulio Banko metalo kainų indeksas, to meto JAV doleris, 2010=100.

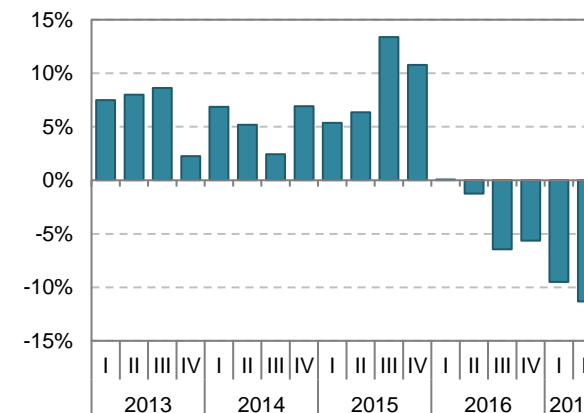
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

9 pav. Metalo ir metalo gaminių gamybos pramonės pardavimo kainos vidaus ir užsienio rinkose.

Šaltiniai: Eurostat.

10 pav. Metinis metalo ir metalo gaminių gamybos pramonės darbo sąnaudų³ augimas.

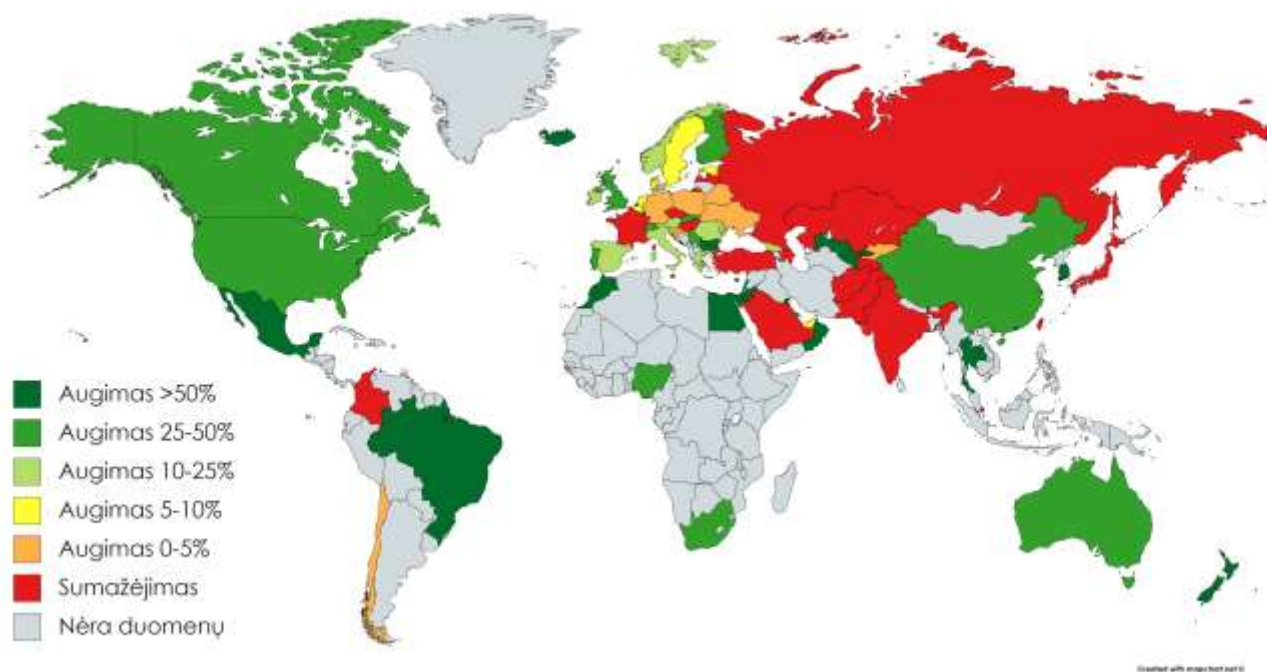

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, Eurostato ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

³ Darbo sąnaudos = atlyginimai / produkcijos apimtis.

PASTOVUS EKSPORTO AUGIMAS

11 pav. Vidutinis metinis metalo ir metalo gaminių eksporto (vertės) augimas 2011-2016 m.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Mapchart.net vizualizacija ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

Neapibrėžtumai ir ekonominiai sunkumai Rusijos rinkoje koreguoja metalo ir metalo gaminių eksporto kryptis 2011-2016 m. laikotarpiu lietuviškos kilmės metalo ir metalo gaminių eksporto vertė į NVS rinkas mažėjo vidutiniškai po 9,6% kasmet, tam didžiausią įtaką darė 2013 m. prasidėjęs metalo ir metalo gaminių eksporto vertės mažėjimas į Rusijos rinką. Tuo pačiu laikotarpiu metalo ir metalo gaminių eksporto vertė į ES rinkas kasmet augdavo po 8,5%, o į likusias šalis po 18,5%, sparčiausiai į Norvegiją, JAV, Pietų Korėją ir Kiniją.

Rinkos dalis Europos Sąjungos rinkose padidėjo

Iki 2009 m. krizės Lietuvos metalo ir metalo gaminių dalis ES šalių importo struktūroje sudarydavo apie 0,2-0,25%, tuo tarpu per 2011 – 2016 m. laikotarpį ši dalis išaugo 0,13 procentinio punkto ir 2016 m. sudarė 0,34%. Didžiausias ES šalių metalo ir metalo gaminių importo rinkos dalis Lietuvos eksportuotojai užima Latvijoje – 26,7%, Estijoje – 10,5%, Suomijoje – 4,3%, Švedijoje – 3,3%.

DAUGIAUSIA EKSPORTUOJA Į SKANDINAVIJĄ IR VOKIETIJĄ, DIVERSIFIKACIJA RIBOTA

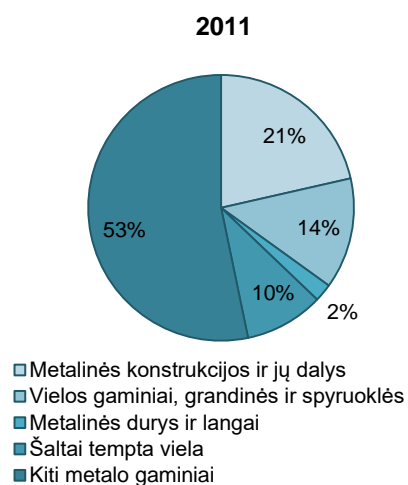
Svarbiausia rinka: Europa

2016 m. Lietuva eksportavo lietuviškos kilmės metalo ir metalo gaminių produktų už 513 mln. eurų; tai buvo apie 11,3% (arba 51,9 mln. eurų) daugiau negu 2015 m. Vidutinis metinis eksporto vertės augimas 2011–2016 m. buvo 9,1%. Pagal šalis pagrindinės eksporto partnerės yra Europos Sąjungos šalys; jose parduodama daugiau nei 75% užsienio rinkoms skirtos produkcijos; NVS šalims tenka tik 3,4%. Pagal atskiras šalis daugiausia eksportuojama į Skandinavijos šalis (Norvegiją, Švediją, Suomiją ir Daniją) bei Vokietiją. Diversifikacija į likusias pasaulio šalis yra ribota, bet palaipsniui didėja (žr. lentelę 3).

Eksporto struktūroje dominuoja metalinės konstrukcijos

Pagal produktus daugiausia eksportuojama metalinių konstrukcijų ir jų dalių, pernai tai sudarė maždaug 25% viso metalo ir metalo gaminių eksporto. Tačiau, nuo 2011 m., itin sparčiai didėjo metalinių durų ir langų eksporto dalis, daugiausia dėl stiprios eksporto plėtros Skandinavijos rinkose. Palyginus su 2011 m. šaltaitemptos vielos ir aliuminių dalys stipriai sumažėjo, daugiausia dėl eksporto sumažėjimo į Vokietijos rinką (žr. pav. 12).

12 pav. Plastikinių gaminių gamybos pramonės eksporto struktūra pagal prekių rūšis 2010 m. ir 2015 m.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

3 lentelė. Metalo ir metalo gaminių gamybos pramonės eksporto rinkų kaita nuo 2011 m. iki 2016 m.

	2011	2016
Eksportas	€ 332 mln.	€ 513 mln.
Norvegija	10,1%	13,8% ▲
Vokietija	20,1%	13,0% ▼
Švedija	12,9%	11,5% ▼
Suomija	2,3%	11,0% ▲
Danija	8,4%	7,3% ▼
Jungtinė Karalystė	1,4%	6,7% ▲
Lenkija	7,2%	5,5% ▼
Latvija	6,8%	4,1% ▼
Estija	3,4%	3,0% =
Jungtinės Amerikos Valstijos	0,7%	3,0% ▲
Prancūzija	4,3%	2,4% ▼
Nyderlandai	2,4%	2,3% =
Baltarusija	2,5%	1,8% ▼
Čekija	2,4%	1,5% ▼
Italija	0,9%	1,4% ▲
Likusi Europos Sąjungos	5,0%	5,7% ▲
Rusija	5,2%	1,1% ▼
Likusi NVS	0,9%	0,5% ▼
Likusi šalys	3,1%	4,6% ▲

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

INTERNACIONALIZACIJA METALO APDIRBIMO PRAMONĖS ATEITIS

Tikimasi, kad pasaulinė paklausa geležiai toliau nežymiai augs

Po pasaulinės geležies paklausos nuosmukio 2015, paklausa atsigavo 2016 (žr. pav. 14) ir, kaip prognozuoja Pasaulinė geležies asociacija (angl. World Steel Association) ir, po, kaip tikimasi, 7% augimo šiemet, 2018 ji augs 1.6%.

Tendencijos

- Paklausa užsakovams gaminiams didėja, o tai lemia mažesnes produkcijos partijas ir mažesnį pateikimo rinkai laiką.
- Dėmesys našiai gamybai (Lean).

- Gamybos procesai tampa vis kompleksiškesni ir reikalauja daugiau automatizavimo bei IT sprendimų naudojimo.
- 3D spausdinimo vystymas ir (eksperimentinis) naudojimas.
- Didėja internacionalizacija.

Galimybės

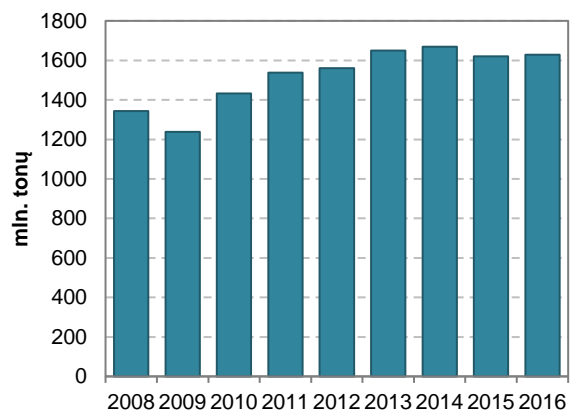
- Automatizacija ir robotizacija veda prie didesnio efektyvumo ir QRM (quick response manufacturing).
- Nišinė specializacija, paremta žiniomis, lankstumu ir technologija.

- Galima būtų geriau išnaudoti eksporto galimybes.

Grėsmės

- Žaliavų kainų nepastovumas daro įtaką pelno maržoms. Kadangi metalo ir metalo gaminių gamintojai parduodami produkciją yra priversti palaikyti stabilias kainas, todėl jie privalo absorbuoti tokius žaliavų kainų svyravimus, dėl ko atsiranda didelis neapibrėžtumas iš sąnaudų pusės.
- Konkurencija kainomis iš žemo darbo užmokesčio šalių.

13 pav. Neapdirbtos geležies pasaulinė paklausa.

Šaltinis: World Steel Association.